Пам'яті найбільшого епічного поета
нових часів — Адама Міцкевича

Рибалка довго ходить по дібровах,
Де чорний дрізд у муравах шовкових
Шукає спілих, медових ягід,
Де ведмедиця полишає слід,
Одточуючи пазури об кору,
Де ключ прозоро б'є з-під косогору,
І рине, і дробиться по піску.
Там лист осик у вічному танку
Тремтить, і поривається, і лине
У височінь. Там горді верховини
Довгорукавих і густих ялин
Гудуть і до соснових верховин
Схиляються для дружньої розмови.
Там розкидається шатро дубове,
Гостинне, ніби лицарський намет...

Чи диких бджіл густий, прозорий мед
Кривим ножем вирізує в дуплі він,
Чи, ніби грім, він кидається, гнівен,
На вовка, ворога його отар?
Чи трав шукає й корінців для чар,
Готуючи на ворога напої?
Ні ратища, ні лука,— тільки й зброї,
Що біля крайки вузької висить
Сокира гостра, що як дзвін дзвенить.
Байдужо топче він червоні смолки
І козельці, що золотої голки
Та заполочі золотої слід
Нагадують. Не сарниних копит
Шукає він одбитків серед моху,
Де віє вогкістю, немов із льоху;

Не виклика він піснею дівчат,
Що ягоди збирають, до дріад[1]
Подібні станом, та лицем смуглявим,
Та сміхом переливчасто-лукавим.
Не ставить він і пасток на куниць
І срібнокрилих не чатує птиць,
Розкидавши серед кущів тернових
Зрадливу сітку із ниток шовкових.
Обходячи високі дерева,
То головою в роздумі кива,
То одійде і щось під ніс мугиче,
Немов клятьби шепоче таємничі,
То підійде, то по корі дзвенить
Тяжким обухом,— і з-під верховіть
Луна йому сто раз одповідає,
Тетерюків полохаючи зграї.
І довго ходить мовчазний рибак.
Аж врешті там, де крізь густий байрак
Здійма в блакить чоло своє левине
Високий дуб чи стовбур сокорини
Підноситься і рівний, і гінкий,—
Дзвенить, сокира, ніби ревний бій
Зчинили серед пралісу сатири...[2]
Багато є роботи для сокири:
Рубать сучки, вигладжувать, рівнять,
Обтесувати й знову виправлять!
Він долотом, як гостроокий предок,
Роздовбує упертий осередок
І, жаром розігрівши, одгина
Краї трудом добутого човна.
І от з вершин, із гущі лісової
Пливе каюк повільною ходою
На глиб ковбань, де тонкоусий сом
Ліниво плеще віялом-хвостом.

Так і поет, досвідчений і зрілий,
Вдивляється, як наростають сили,
Як піниться, як міниться життя,
Як те в імлі згаса без вороття,
А те, мов брость пахуча, розгортає
Тонкі листки — і пишно розцвітає,
Готуючи на осінь повний плід.
Він гостро ловить зміни днів і літ
І, кидаючи плевели-дрібниці,
Збирає пишну золоту пшеницю
Великих дум і постатей ясних.
Зокола думають: поет затих,
Поет засох, як джерело у спеку.
А він тим часом, вільно і далеко
Ширяючи на крилах голубих,
У днях труда, блаженних і тяжких,
У затишку своїх самотніх келій
Творить постави грізні та веселі,
Живе серед химерних диваків,
Дівчат, вояк, царів і бунтарів
І все, що снами й веснами розлито,
Спрямовує у пишне творче літо.

Так дні ідуть. Так долото стальне
Заглиблюється в дерево міцне,
Так те, що смілим не дається чарам,
Поет пече свойого серця жаром,
Розрівнює, розширює, кріпить,
В постійний згук заковуючи мить,—
І от нарешті з темних улоговин
На вільне плесо випливає човен.

1924

[1] Дріади — у грецькій міфології німфи, покровительки дерев.

[2] Сатири — лісові божества за уявленням стародавніх греків.